

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **Adolf Loos Apartment and Gallery, s. r. o.**, se sídlem U Starého hřbitova 40/6, Praha 1, zastoupeného JUDr. Tomášem Sokolem, advokátem se sídlem Sokolská 1788/60, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1, proti rozhodnutí ministryně kultury ze dne 18. 12. 2012, čj. MK 77066/2012 OLP, a rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 1997, čj. 2012/97, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2014, čj. 10 A 38/2013 – 79,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

1. Spor mezi účastníky řízení se týkal památkové ochrany obrazu malíře Františka Kupky *Tvar modré*. Žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 5. 1997, čj. 2012/97, prohlásil za kulturní památku „*konvolut děl moderního umění*“, jejichž seznam byl uveden v přílohách rozhodnutí. V příloze č. 1 nazvané „*Seznam obrazů Františka Kupky*“ byl pod položkou č. 10 uveden obraz: „*Tvar modré, (1913-24), olej, plátno, 73 x 60 cm, NG VO 44 (O 2144)*“.

2. Rozhodnutím ze dne 3. 9. 2012, čj. MK 56269/2012 OPP, žalovaný zamítl žádost žalobce o zrušení prohlášení předmětného obrazu za kulturní památku, podanou podle § 8 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

3. Ministryně kultury zamítla rozklad žalobce rozhodnutím ze dne 18. 12. 2012, čj. MK 77066/2012 OLP.

II.

4. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 1997 a rozhodnutí ministryně kultury ze dne 18. 12. 2012 žalobou u Městského soudu v Praze, který rozsudkem ze dne 25. 6. 2014, čj. 10 A 38/2013 – 79, odmítl žalobu proti rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 pro opožděnost a zamítl žalobu proti rozhodnutí ze dne 18. 12. 2012 (rozsudek městského soudu, stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí správních soudů, je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje).

III.

5. Žalobce (stěžovatel) brojil proti rozsudku městského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

6. Stěžovatel byl přesvědčen, že postupoval správně, pokud podal návrh na zrušení původního rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 podle § 8 zákona o státní památkové péči, nikoliv žádost o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu. Ostatní typy návrhů mají před určovacím návrhem přednost (§ 142 odst. 2 správního řádu). Správní orgán měl nejprve vyřešit, zda předmětné rozhodnutí existuje, nebo zda je nicotné. Krom toho, námitky stěžovatele nesměřovaly pouze k nicotnosti. Jeho záměrem byl nejen přezkum právních účinků rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997, ale i přezkum důvodů, které vedly k prohlášení předmětného obrazu za národní památku. Pokud by stěžovatel podal pouze žádost o určení právního vztahu, správní orgán by nemohl přezkoumat důvody vydání rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997.

7. Stěžovatel považoval za nedostatečné, pokud se městský soud vypořádal s námitkou nicotnosti rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 stručně a nad rámec nezbytného odůvodnění. Soud se měl důkladněji zabývat formálními a materiálními náležitostmi rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997, a to v kontextu namítané nicotnosti i dalších námitek týkajících se podmínek pro prohlášení věci za národní památku.

8. Dále stěžovatel namítl, že návrh na prohlášení obrazu za kulturní památku i rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 hovořily o jakémsi „*konvolutu*“ děl moderního umění. Takový pojem ovšem zákon nezná, rozhodnutí tedy obsahovalo výraz, který neměl v daném kontextu žádný obsah. Městský soud se pouze shodl s žalovaným na běžném významu tohoto pojmu, aniž by bylo zřejmé, jak k takovému etymologickému výkladu dospěl. Odkaz na Wikipedii není možné považovat za relevantní zdroj.

9. I pokud by stěžovatel připustil, že „*konvolutem*“ byl míněn soubor obrazů, městský soud neobjasnil, zda je konvolut národní památkou pouze jako soubor, nebo zda jednotlivá díla, jimiž je tvořen, nesou automaticky a samostatně také označení národní památka. Podle stěžovatele není posledně uvedená možnost správná. Samotný soubor je totiž sám o sobě autorským dílem ve smyslu § 2 odst. 5 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 by mohlo svým výrokem nanejvýš označit za národní památku kombinaci výběru děl. V teoretické rovině by bylo možné uvažovat o národní památce, kterou by tvořilo jen uspořádání samostatných děl, jakožto tvůrčí výsledek činnosti Jindřicha Waldese a jeho tzv. Waldesovy sbírky, která splňuje znaky autorského díla. Samostatná díla však existují nezávisle na souboru.

10. Dále se stěžovatel domníval, že každý obraz může být nazván „*Tvar modré*“. Výrokem dotčená věc musí být identifikovatelná způsobem nevzbuzujícím pochybnosti a vylučujícím záměnu. Výraz „*konvolut*“ ve spojení s označením obrazu podle přílohy rozhodnutí vyvolává pochybnosti, v jejichž důsledku ani žalovaný nebyl schopen odpovědět na e-mailové dotazy stěžovatele týkající se statusu předmětného obrazu. Rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 je neurčité, neúčinné a není ani vykonatelné. Neurčitost předmětného rozhodnutí způsobuje jeho nicotnost. Pouhý odkaz na seznam v příloze rozhodnutí, kde je uveden text: „*Tvar modré, (1913-24), olej, plátno, 73 x 60 cm*“ není dostatečně přesným vymezením uměleckého díla, protože mohla být pořízena fotodokumentace. Rozhodnutí je zjevně vnitřně rozporné, protože nepřesně vymezuje předmět správního řízení.

11. V podání odeslaném soudu dne 7. 11. 2014 stěžovatel doplnil kasační stížnost o námitku protiústavnosti zákona o státní památkové péči, již spatřoval v zásahu do vlastnického práva majitele věci, která byla prohlášena za kulturní památku.

12. Stěžovatel nesouhlasil se závěry městského soudu na str. 9 a 10 napadeného rozsudku týkajícími se posouzení souladu zákona o státní památkové péči s ústavním pořádkem. Městský soud se s touto otázkou nevypořádal dostatečně, jeho závěry byly nepodložené a nesprávné. Za účelem jejich vyvrácení stěžovatel nastínil právní úpravu ochrany kulturních památek ve Spojeném království, Francii, Nizozemsku a Kanadě. Poukázal také na právo na volný pohyb zboží v rámci vnitřního trhu Evropské unie a nařízení č. 3911/92/EHS o vývozu kulturních statků, které podmiňuje vývoz udělením povolení.

13. Zásadní nedostatky zákona o státní památkové péči spočívaly podle stěžovatele v tom, že (1) zákon nedefinuje s přesností požadovanou v právním státě, co je kulturní památka, ale uvádí jen floskule zřetelně rezonující ideologií totalitního státu, (2) zákon nedefinuje postup, jak k určení kulturní památky dospět, a (3) omezení vlastníka věci prohlášené za kulturní památku není nijak účinně kompenzováno, protože „*nábrada*“ je vymezena pouze vágně.

14. V aktuálním znění zákona o státní památkové péči se oproti předchozí totalitní verzi změnilo pouze technické detaily, lze jej proto označit za pozdně komunistický. Přežívá zde myšlenka privilegované třídy občanů, označovaných jako pracující, v jejichž prospěch stát vynakládá úsilí. Neprivilegovaní jsou ovšem nepracující, tedy vlastníci věcí, které mají být prohlášeny za kulturní památku. O jejich zájmy se zákon nezajímá a nepřiznává jim žádnou možnost přezkumu omezení jejich vlastnického práva. Jedná se o jasný důkaz přežívající bolševické představy o státu, který má jakousi politicko-organizační a kulturně výchovnou funkci. Představa, že by stát měl usilovat nejen o péči o kulturní památky a jejich zachování, ale dokonce i o jejich zpřístupňování, vede k čím dál hlubším zásahům do vlastnického práva. Celá myšlenka, na níž je zákon postaven, je protiústavní, protože je komunistická a vychází z předpokladu, že vše, co je ve státě, patří pracujícímu lidu. Nadměrná adorace tzv. kulturní hodnoty věci vede podle stěžovatele k ignorování základního principu – vlastnictví.

15. Zákon o státní památkové péči podmiňuje vystavení kulturní památky v zahraničí, její zapůjčení nebo vyvezení do zahraničí povolením žalovaného. Uvedená omezení vlastnického práva jsou kompenzována pouze formálně. Vlastník obrazu visícího v jeho soukromí nebude s největší pravděpodobností navrhované náhrady potřebovat. Bezplatná odborná pomoc, např. aby „*odborník*“ domaloval část poškozeného obrazu, je velmi směšnou nabídkou.

16. Stěžovatel považoval za formalistický argument městského soudu, podle kterého vlastnictví nesmí být v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Soud se nezabýval tím, co konkrétně mělo být v posuzované věci chráněným obecným zájmem.

Hovořil pouze o ochraně kulturních památek, kterou ale nikdo neohrožuje. Navíc v posuzované věci taková ochrana ani neexistuje. Vlastník není povinen nikomu a nikdy věc ukazovat, půjčovat, předložit ke kontrole nebo předvést jednou za rok pracujícím. Je proto otázkou, jaký veřejný zájem na takové památce může být, pokud ji pracující nikdy neuvidí. Ústavností zákona o státní památkové péči a jeho dopady do vlastnického práva se Ústavní soud dosud nezabýval, městský soud měl proto postupovat obezřetněji a neměl odkázat pouze na rozhodnutí v podobných případech. Závěrem stěžovatel poznamenal, že v posuzované věci nastala situace prohlubující historickou křivdu způsobenou rodině Jindřicha Waldese (srov. rozsudek městského soudu ze dne 12. 6. 2014, čj. 10 A 16/2014 – 49).

IV.

17. Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na rozhodnutí ministryně kultury a rozsudek městského soudu.

V.

18. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

19. Kasační stížnost není důvodná.

Rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 1997

20. Stěžovatel napadl rozsudek městského soudu ve všech jeho výrocích. Proti výroku II. o odmítnutí žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 1997 však nevznesl žádné námítky a závěr o opožděnosti žaloby nijak nevyvrátil. Argumenty vztahujícími se k rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 5. 1997 stěžovatel brojil pouze proti jeho tvrzené neurčitosti a nicotnosti (viz dále), nikoliv proti důvodu odmítnutí žaloby městským soudem. Kasační stížnost proti výroku II. napadeného rozsudku tedy byla zjevně nedůvodná a Nejvyšší správní soud neshledal ve vztahu k předmětnému výroku žádnou vadu, jíž by se musel zabývat z úřední povinnosti (ke lhůtě pro podání žaloby na vyslovení nicotnosti viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, čj. 7 As 100/2010 – 65, č. 2837/2013 Sb. NSS).

21. S ohledem na odmítnutí žaloby na vyslovení nicotnosti rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 nemohla být důvodnou námitka, že se městský soud zabýval nicotností předmětného rozhodnutí pouze stručně a nad rámec nezbytného odůvodnění.

Rozhodnutí ministryně kultury ze dne 18. 12. 2012

22. V řízení podle § 8 odst. 1 zákona o státní památkové péči žalovaný může zrušit prohlášení věci za kulturní památku z „mimořádně závažných důvodů“, a to na žádost vlastníka kulturní památky nebo organizace, která na zrušení prohlášení věci za kulturní památku prokáže právní zájem, nebo z vlastního podnětu.

23. Použitím slova „*můž*“ dal zákonodárce žalovanému při rozhodování o zrušení prohlášení věci za kulturní památku možnost správního uvážení. V případě správního uvážení má správní orgán ve stanovených hranicích volný prostor k úvaze a rozhodnutí, protože zákon nespojuje s existencí určitého stavu jednoznačně pouze jediný právní následek [blíže viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, čj. 5 Azs 105/2004 – 72, ze dne 23. 3. 2005, čj. 6 A 25/2002 – 42, ze dne 26. 10. 2007, čj. 4 As 10/2007 – 109, ze dne 23. 10. 2008, čj. 8 As 56/2007 – 151]. Z povahy rozhodnutí vydaného na základě správního uvážení

pak vyplývá také omezený rozsah soudního přezkumu (blíže viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2010, čj. 7 Afs 15/2007 – 106, č. 2066/2010 Sb. NSS, ze dne 27. 6. 2013, čj. 1 Afs 1/2013 – 47, nebo nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 7. 2009, sp. zn. III. ÚS 2556/07).

24. Je-li řízení podle § 8 odst. 1 zákona o státní památkové péči zahájeno na žádost, důkazní břemeno vztahující se k existenci mimořádně závažných důvodů pro zrušení památkové ochrany nese žadatel. Právě neprokázání „*mimořádně závažných důvodů*“ bylo rozhodným důvodem pro zamítnutí žádosti stěžovatele o zrušení prohlášení věci za kulturní památku, následně také rozkladu i žaloby. Ani v kasační stížnosti však stěžovatel neuvedl žádné mimořádně závažné okolnosti odůvodňující zrušení prohlášení předmětného obrazu za kulturní památku a s rozhodnými závěry žalovaného a městského soudu v tomto ohledu nepolemizoval. Námitky směřovaly převážně proti původnímu rozhodnutí o prohlášení obrazu za kulturní památku ze dne 7. 5. 1997.

25. Jakkoliv při posouzení důvodnosti žádosti o zrušení prohlášení za kulturní památku, si správní orgán musí nejprve ujasnit, zda zde rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku existuje, žalovanému nelze v posuzované věci vytknout, že by tak neučinil. Zejména rozhodnutí o rozkladu se podrobně vypořádalo se všemi námitkami, jimiž se stěžovatel snažil prokázat neexistenci, resp. nicotnost původního rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997. Skutečnost, že se stěžovatel s důvody napadených rozhodnutí neztotožňuje, neznamená, že tyto důvody nejsou dostatečné pro závěr, k němuž žalovaný, příp. posléze městský soud dospěli.

26. Na námitce nicotnosti rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 stěžovatel setrval i v kasační stížnosti, oproti předchozímu řízení ji omezil pouze na tvrzení, že nicotnost byla způsobena neurčitým označením předmětu řízení, protože nebyla připojena fotodokumentace a protože rozhodnutí o prohlášení obrazu za kulturní památku použilo pojem „*konvolut*“ děl moderního umění. Tyto námitky nemohly být *prima facie* úspěšné.

27. Nicotnost představuje zvláštní kategorii vad správních rozhodnutí, které jsou vzhledem ke své povaze vadami nejzávažnějšími, nejtěžšími a rovněž i nezhojitelnými. Nicotnost je ve své podstatě nejzávažnějším typem nezákonnosti, proto nezákonnost i nicotnost mohou být způsobeny typově stejnými vadami a hranice mezi nimi může být neostrá. Je proto třeba podle konkrétních skutkových okolností posoudit, zda určitý nedostatek správního rozhodnutí způsobuje „*pouze*“ jeho nezákonnost, nebo se jedná o nedostatek natolik závažný, že povede k nicotnosti daného aktu.

28. Byť může být nicotnost způsobena i neurčitostí (srov. rozsudek rozšířeného senátu ze dne 13. 5. 2008, čj. 8 Afs 78/2006 – 74, č. 1629/2008 Sb. NSS), muselo by se jednat o neurčitost značné intenzity, která by odůvodňovala, aby na předmětné rozhodnutí bylo nahlíženo, jako by nebylo nikdy vydáno.

29. Takto závažné nedostatky rozhodnutí o prohlášení obrazu za kulturní památku stěžovatel netvrdil, a tím méně prokázal. Ve shodě s městským soudem Nejvyšší správní soud považuje za naprosto dostatečné, byl-li předmětný obraz popsán v příloze č. 1 rozhodnutí nazvané „*Seznam obrazů Františka Kupky*“ jako: „*Tvar modré, (1913-24), olej, plátno, 73 x 60 cm, NG VO 44 (O 2144)*“, přičemž na předmětnou přílohu jako na nedílnou součást rozhodnutí žalovaný odkázal ve výroku. Z pouhého nepřipojení fotodokumentace, byť bylo pravděpodobně možné, nelze dovodit neurčitost označení předmětného obrazu dosahující hranice nezákonnosti, natož nicotnosti.

30. Pojem „*konvolut*“, který podle stěžovatele neměl zákonnou definici, žalovaný vysvětlil v samotném rozhodnutí o prohlášení obrazu za kulturní památku: „*Jde o soubor 37 obrazů...*“. Ani použití tohoto pojmu proto nezpůsobilo neurčitost či dokonce nicotnost předmětného rozhodnutí. Jakkoliv lze mít obecně pochybnosti o věrohodnosti a úplnosti informací obsažených ve Wikipedii, která je webovou encyklopedií s otevřeným obsahem, odkaz městského soudu na heslo „*konvolut*“ ve Wikipedii byl pouze podpůrný. Městský soud vyšel při posouzení obsahu předmětného pojmu především ze znění rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997, které nedávalo pochyb o tom, že „*konvolut*“ znamená soubor.

31. Městský soud nebyl povinen objasnit, zda jednotlivá díla, jimiž je tvořen soubor prohlášený za kulturní památku, nesou sama o sobě také status kulturní památky, či zda je soubor sám o sobě autorským dílem, protože takové námitky stěžovatel v žalobě nevznesl. Městský soud byl oprávněn a povinen přezkoumat napadená rozhodnutí pouze v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Uvedené námitky bezpochyby nepatří mezi vady, jimiž by se soud musel zabývat z úřední povinnosti, městský soud proto nebyl povinen vyjádřit se k těmto otázkám nad rámec žaloby. Předmětnými námitkami se nemůže zabývat ani Nejvyšší správní soud pro jejich nepřijatelnost (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

32. Dále stěžovatel nedůvodně vytkl městskému soudu, že jej odkázal na řízení o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu. Řízení o určení právního vztahu má sice subsidiární povahu a správní orgán jej nezahájí, může-li otázku vzniku, trvání nebo zániku určitého právního vztahu řešit v rámci jiného správního řízení (příp. může-li o jeho vzniku, trvání nebo zániku vydat osvědčení), sporná otázka však nemůže být řešena v „*jiném řízení*“ ve smyslu druhého odstavce citovaného ustanovení, nelze-li „*jiné řízení*“ vést pro marné uplynutí lhůt k jeho zahájení. Lhůta pro uplatnění opravných prostředků proti rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 již bez jakýchkoliv pochybností uplynula (k možnosti opravných prostředků proti rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 podle tehdy účinné právní úpravy viz rozsudek městského soudu str. 8).

33. Řízení podle § 8 zákona o státní památkové péči není opravným prostředkem proti rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku. Prostřednictvím tohoto postupu lze zrušit památkovou ochranu pouze do budoucna, pokud nastaly mimořádně závažné okolnosti, které odůvodňují změnu původně přiznaného statusu. Nelze jím však přezkoumat zákonnost původního rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku, ani důvody, na nichž stojí (srov. přiměřeně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 7. 2008, čj. 3 As 26/2008 – 72).

34. Na tuto skutečnost upozornil stěžovatele již městský soud, stěžovatel ovšem setrval na stanovisku, že postup podle § 8 zákona o státní památkové péči byl namísto právě proto, aby žalovaný mohl přezkoumat důvody původního rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997. Stěžovatel však nenabídl žádné argumenty, pro které by se soud měl odchýlit od svého dříve vysloveného názoru o nemožnosti věcného přezkumu rozhodnutí o prohlášení věci za kulturní památku v řízení podle § 8 zákona o státní památkové péči.

35. Zbývající námitky byly opožděné. Stěžovatel podal v zákonné lhůtě dvou týdnů od doručení rozsudku městského soudu pouze blanketní kasační stížnost, Nejvyšší správní soud jej proto vyzval usnesením ze dne 21. 8. 2014, čj. 8 As 133/2014 – 14, k odstranění vad kasační stížnosti a stanovil mu k tomu lhůtu 1 měsíce od doručení předmětného usnesení v souladu s § 106 odst. 3 s. ř. s. Předmětné usnesení bylo zástupci stěžovatele doručeno dne 25. 8. 2014, posledním dnem lhůty pro doplnění důvodů kasační stížnosti tak byl čtvrtek 25. 9. 2014 (§ 40 odst. 2 s. ř. s.). Jen v této lhůtě stěžovatel mohl rozšířit důvody kasační stížnosti. Stěžovatel doplnil kasační stížnost ve stanovené lhůtě podáním odeslaným datovou schránkou dne

24. 9. 2014 (viz výše odst. 6 až 10). Tyto námitky soud vypořádal výše. Následně, podáním odeslaným datovou schránkou dne 7. 11. 2014 stěžovatel doplnil kasační stížnost o námitky shrnuté výše v odst. 11 až 16. Tyto námitky neměly předobraz v doplnění kasační stížnosti ze dne 24. 9. 2014, a nerozvíjely tak argumenty uplatněné stěžovatelem ve lhůtě podle § 106 odst. 3 s. ř. s., ani nereagovaly na vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti. Jednalo se o zcela samostatné kasační body, v nichž stěžovatel nově namítl protiústavnost zákona o státní památkové péči a nepřiměřené omezení vlastnického práva. Po uplynutí lhůty pro doplnění kasační stížnosti však již stěžovatel nebyl oprávněn tyto nové námitky vznést.

36. S ohledem na opožděnost námitek týkajících se rozporu s ústavním pořádkem by se soud musel zabývat protiústavností zákona o státní památkové péči z úřední povinnosti pouze tehdy, pokud by ji shledal. V takovém případě by soud byl povinen postupovat podle čl. 95 odst. 2 Ústavy a předložit věc Ústavnímu soudu, příp. by nemohl použít zákonné ustanovení, bylo-li by již v minulosti shledáno Ústavním soudem jako protiústavní a jeho použití by v konkrétní věci znamenalo porušení ústavně zaručeného základního práva jednotlivce (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2007, sp. zn. IV. ÚS 1777/07, odst. 19). Ani jedna z popsaných situací ovšem v posuzované věci nenastala. Soud se proto zabýval otázkou protiústavnosti pouze v nezbytně nutném rozsahu a nevyjádřil se ke každé dílčí námitce stěžovatele vyjádřené v podání ze dne 7. 11. 2014.

37. Nejvyšší správní soud si je vědom, že Ústavní soud zrušil nálezem ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 21/04, č. 240/2005 Sb., § 44 zákona o státní památkové péči v části, která vylučovala použití správního řádu (tehdy zákona č. 71/1967 Sb.) na řízení o prohlášení věci za kulturní památku podle § 3 téhož zákona. Rozhodnutí ze dne 7. 5. 1997 bylo vydáno v době, kdy byla tato protiústavní vyluka správního řízení účinná, Nejvyšší správní soud však neshledal, že by se tato skutečnost mohla dotknout základních práv současného vlastníka nebo stěžovatele.

38. Ze samotné existence rozporu určitého zákonného ustanovení s ústavním pořádkem nelze bez dalšího předpokládat, že jeho použitím v konkrétní věci došlo k porušení ústavně zaručeného základního práva (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 12. 9. 2006, sp. zn. II. ÚS 53/06: „*Z vyhovění návrhu na zrušení právního předpisu nelze automaticky usuzovat též na vyhovění samotné ústavní stížnosti. Není možné zcela vyloučit – byť výjimečnou situací – kdy i po zrušení napadeného ustanovení právního předpisu Ústavní soud ústavní stížnost jako nedůvodnou zamítne, neboť shledá, že v konkrétním případě zrušené ustanovení nezasáhlo ústavně chráněná základní práva stěžovatele.*“).

39. Nedostatky procesních záruk při prohlášení předmětného obrazu za kulturní památku v roce 1997 se mohly dotknout práv tehdejšího vlastníka obrazu MUDr. H. P., nemohly však zasáhnout do základních práv současného vlastníka. Ten koupil obraz, který již měl status kulturní památky, s nímž byla spojena práva a povinnosti vyplývající ze zákona o státní památkové péči (z rozhodnutí ministryně kultury ze dne 18. 12. 2012 vyplývá, že současný vlastník koupil obraz v roce 2005). Koupě obrazu nemohla mít za následek, že by současný vlastník vstoupil zpětně do procesních práv původního vlastníka vztahujících se k řízení, které bylo pravomocně ukončeno v roce 1997. Skutečnost, zda si byl současný vlastník vědom statusu kulturní památky při koupi obrazu, je otázkou soukromoprávního vztahu mezi prodejcem a kupujícím.

40. Dále Nejvyšší správní soud považuje za podstatné, že Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 21/04 nijak nezpochybil institut prohlášení věci za kulturní památku jako takový. Z odůvodnění nálezu i ze skutečnosti, že Ústavní soud stanovil účinnost nálezu od jeho vyhlášení, lze dovodit, že neměl v úmyslu zbavit památkové ochrany všechny movité či nemovité věci, které byly do té doby prohlášené za kulturní památky. Naopak Ústavní soud zdůraznil

odlišné posouzení hmotného a procesního práva z pohledu ústavního pořádku a otázku nedostatků procesních záruk výslovně odlišil od nálezu ze dne 23. 6. 1994, sp. zn. I. ÚS 35/94. V citovaném nálezu Ústavní soud potvrdil, že hmotněprávní ustanovení zakládající ochranu kulturních památek jsou v souladu s ústavním pořádkem a nezasahují nepřiměřeným způsobem do vlastnického práva zaručeného čl. 11 Listiny základních práv a svobod.

41. Stěžovatelem tvrzený zásah do vlastnického práva v důsledku omezujících povinností vyplývajících ze zákona o státní památkové péči je proto třeba odmítnout, stejně jako jeho tvrzení, že se Ústavní soud dosud nezabýval ústavností zákona o státní památkové péči a jeho dopady do vlastnického práva.

42. Pouze pro úplnost soud doplňuje, že tvrzení stěžovatele o prohloubení historické křivdy způsobené rodině Jindřicha Waldese a srovnání s věcí posuzovanou městským soudem v rozsudku čj. 10 A 16/2014 – 49 je nepřipadné. V citované věci byly obrazy žalobci vydány jako osobě oprávněné podle § 3 zákona č. 212/2000 Sb., o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem. Žalobce byl synem původního vlastníka, jemuž byly obrazy zabaveny. Městský soud shledal existenci „*mimořádně závažných důvodů*“ ve smyslu § 8 zákona o státní památkové péči v tom, že smyslu restituce jakožto nápravy majetkové křivdy by nemohlo být dosaženo jen formálním vydáním obrazů do vlastnictví žalobce, ale teprve tehdy, pokud se věci budou moci dostat do skutečné dispozice žalobce žijícího v zahraničí. V nyní posuzované věci je situace zcela odlišná. Současný vlastník není v žádném příbuzenském vztahu k rodině Jindřicha Waldese, nemůže se proto dovolávat křivdy, která jí byla způsobena.

43. Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek městského soudu nezákonným ani nepřezkoumatelným, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

44. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 4. září 2015

JUDr. Jan Passer
předseda senátu